

Прослава Велике Госпојине

4.
СТРАНА

Фото: Андреа Милер

9.
СТРАНА

25. Дани позоришта и културе у Ловри

6.
СТРАНА

СНН

Учвршћивање побратимљене сарадње

12.
СТРАНА

Турнир у малом фудбалу

ПОЛИТИКА

Француски председник Емануел Макрон је, на позив српског колеге Александра Вучића, по други пут посетио Београд, чиме је, по оцени домаћина, изразио поштовање према Србији и српском народу. Први пут је дошао у српску престоницу 2019. године, а обе посете се сматрају великим доприносом даљем развоју српско-француског пријатељства, дугог више векова, посебно од почетка Првог светског рата.

„Данас поново долазим у Србију са једноставном поруком: Европској унији и њеним чланицама потребно је да имају једну снажну и демократску земљу у свом окриљу, а Србији је потребна једна снажна и суверена Унија да брани и промовише своје интересе, уз поштовање свог идентитета“, рекао је Макрон и додао да је у садашњем нестабилном свету лепо имати поуздане пријатеље.

Према речима Вучића долазак уваженог госта из Париза је „немерљив у политичком и економском смислу“, што ће Србија запамтити и умети да узврати.

„Пред нама су нови кораци, којима ћемо проширити партнерство и оја-

чати традиционално добре односе наше две земље и два народа“, поручио је српски председник на свом Инстаграм налогу.

Након разговора двеју делегација

у Палати Србија, у присуству председника две државе, потписано је 11 докумената у разним областима, од меморандума о разумевању и сарадњи до конкретних споразума и уговора. У средишту пажње су била питања сарадње у областима науке, технологије, иновација, образовања, екологије, енергетике и војно-техничке сфере.

Постигнут је договор о изградњи једне велике онколошке клинике и третирању (нуклеарног и другог) отпада у Винчи, а Французи ће управљати функционисањем будућег деценијама одлаганог београдског метроа. Најновији документ је парафиран пре три године, којим је софтверски и технолошки део поверен француским фирмама „Алмстом“ и „Егис раил“, док су грађевинске радове већ започели Кинези.

Највише пажње домаће и иностране јавности изазвао је уговор о куповини ескадриле француских борбених авиона „рафал“, којег су потписали српски министар одбране Братислав Гашић и генерални директор француске компаније „Дасо Авиацион“ (Dassault Aviation) Ерик Трапије, вредан укупно 2,7 мијарди евра, укључујући и логиистику — од резервних делова и сервисирања до обуке pilota.

„У власништву Србије биће 12 потпуно нових ‘рафала’ најновије генерације, што је за нас огромна вест. То ће допринети значајном повећању оперативних способности наше армије и ми смо срећни што постајемо део клуба тог произвођача. Хвала председнику Макрону што нам је то омогућио“, рекао је Вучић на заједничкој конференцији за новинаре.

Према мишљењу стручњака, „рафали“ спадају у најбоље вишенаменске борбене ловце, чија је потражња веома велика. Сем, наравно, Француске имају их од НАТО чланица само Грчка и од недавно Хрватска (али 12 половних), затим у различитим верзијама Египат, Катар, Индија, Индонезија и Уједињени Арапски Емирати, уз велику заинтересованост Саудијске Арабије и још неких земаља.

Србија ће, како је обећао Трапије, прва три авиона добити до 2028, а преосталих девет у следеће две године, што се у оваквом послу сматра

најкраћим могућим роком. У тој ескадрили биће девет једноседла и три двоседла, а њихов век трајања је 20 до 30 година. То значи да овај војни споразум на дужи рок повезује Француску и Србију, која ће први пут у новој историји имати у својој авијацији ловце западне производње.

Гледајући, међутим, даље у прошлост слика је нешто другачија.

И први ратни авиони у историји српске авијације били су француски, пошто је Србија 1912. године, на иницијативу војводе Радомира Путника, у Француској обучила шест pilota и купила прве летелице „блерио 11“, а четрдесетих година прошлог века тадашње Краљевско ратно ваздухопловство је набавило француске тешке бомбардере типа „потез 630“.

Последњи борбени авион западне производње уведен у наоружање ратног ваздухопловства Југославије био је амерички Ф-86Е „сејбр“ 1959. године, а од тада је наступила ера руских „мигова“.

„Одлука Београда да купи француске војне авионе је избор Србије, избор наших српских пријатеља. Природно је да се свака земља руководи економским и другим мотивима при доношењу оваквих одлука“, изјавио је порпарол Кремља Дмитриј Песков реагујући на уговор о „рафалима“.

Другог дана посете Србији Макрон је, на сопствену иницијативу, посетио у Новом Саду Матицу српску и француску компанију „Шнајдер електрик“, која запошљава 1.100 радника, махом инжењера, после фабрике аутомобилских гума „Трајал“ у Пироту и београдског аеродрома, треће највеће француске инвестиције у Србији. Скуп под називом „Иновирајмо заједно у Европи“ био је посвећен информационим технологијама и вештачкој интелигенцији, а поменута је и евентуална изградња француских мини нуклеарки у Србији.

Француски председник се опростио од свог домаћина на месту дочека, на аеродрому „Никола Тесла“, чији концесионар на 25 година је француска компанија „Ванси ерпортс“ (VINCI Airports). Уговор је потписан 2018, две године касније су започети радови, а сада су Макрон и Вучић открили таблу с поруком да су они и завршени, мада ће сигурно бити још неких мањих послова око проширења аеродромске зграде и писте.

Срђан Басић

Макрон у Галерији Матице српске

Пре пет година Емануел Макрон је био само у Београду, а сада је изразио жељу да посети и Нови Сад, пре свега због најстарије српске установе културе. У Галерији Матице српске чекала га је поставка „Национална уметност Србије од 18. до 20. века“, на којој су могле да се уоче и утицаји француских сликара на српске уметнике. Француски председник се међу незаборавним делима задржао пола сата дуже од протокола, јер је, према сопственим речима, уживао у јединственом амбијенту.

„Јао ми је што нисам могао да останем дуже, а импресивно је видети све те слике и начин на који нација размишља и остварује се кроз уметност“, рекао је Макрон и додао да је упознат с блиским везама српске и француске културе.

Те споне је, иначе, потврдила и изложба „Инспирисани Француском“, која је у Матици српској била постављена марта ове године.

„Ово је била велика част и подршка свему што радимо и томе што смо од Матице српске направили један модеран европски музеј. Мислим да је било дивно видети како наша национална уметност може да импресионира једног светског државника. Мада су га стално пожуривали, Макрон је био веома заинтересован, застакљивао је поред појединих слика, а посебно су му се допали ‘Устанак Црногораца’ Ђуре Јакшића и ‘Свети Никола спасава бродоломнике’ Уроша Предића“, изјавила је за РТС директорица Галерије Матице српске Тијана Палковљевић Бугарски.

Посета Макрона Матици српској протумачена је као наставак вековне сарадње две земље у свим областима културе. Србија и Француска обележавају 185 година успостављања дипломатских односа, а културна размена се махом одвија преко културних центара. Француска их има у Београду, Новом Саду и Нишу, а Србија за сада само у Паризу. У Београду је веома активан и Француски институт, а Макронова посета је искоришћена и за договор о масовнијем учењу француског језика у српским основним и средњим школама.

Усвојени закључци са скуиа дијаспоре и региона

СКУП

„Јединство и снага – Србија”

Ђорђе Милићевић

Под називом „Јединство и снага – Србија”, у организацији Кабинета министра без портфеља задуженог за односе Републике Србије са дијаспором, 31. августа и 1. септембра у Београду је одржано централно годишње окупљање дијаспоре и Срба из региона на којем је учествовало 250 представника удружења и организација, које окупљају српску дијаспору широм света, а скупу су присуствовали и представници Срба из земаља региона, међу њима и Милан Ђурић, потпредседник Самоуправе Срба у Мађарској.

На крају дводневне манифестације „Јединство и снага – Србија”, приликом које се учесницима форума обратио и премијер Србије Милош Вучевић, а који симпозијум је одржан у Дому Народне скупштине, представници релевантних удружења и организација које окупљају Србе у региону, Европи и широм света, усвојили су закључке и смернице за даље јачање веза матичне државе и сународника у расејању. Преносимо цењеним читаоцима нашег недељника јавно саопштење са скупа:

„Срби из расејања истакли су да пружају апсолутну и безрезервну подршку државним руководством Србије и Републике Српске у спровођењу одлука „Свесрпског сабора”, на ком су дефинисани српски национални интереси у 21. веку.

Истакнута је једногласна подршка

српском народу на Косову и Метохији и осуђен терор који режим Аљбина Куртија спроводи над српским народом. Сви представници српске дијаспоре обавезали су се да ће у земљама у којима живе радити на пласирању истине и сведочити о злочинима над српским народом на Косову и Метохији. Истовремено ће се залагати да се обезбеди мир, безбедност и право на личну својину за Србе и све друге угњетене националне заједнице на територији под привременом контролом власти у Приштини. Свако удружење и појединац ће у складу са својим могућностима помагати нашим сународницима на Косову и Метохији.

Српски језик, ћирилично писмо, наша историја, култура и традиција су симболи нашег народа. Уколико тих симбола нема, нема ни нашег народа где год се он географски налазио. Уколико заборавимо своју историју, изгубићемо и своју будућност. Стога, као приоритет истичемо значај ових симбола и обавезујемо се да ћемо радити на њиховом очувању и промовисању где год живели – истакнуто је у закључцима скупа.

Србија је увек била јака само онолико колико је јединствена. Сагласни смо да је у периоду изазова, искушења и највећих притисака, најважније национално јединство. Сви заједно ћемо радити на превазилажењу проблема и јачању јединства међу нашим

Милош Вучевић

сународницима где год они живели. Наш заједнички именитељ је Србија, наша тробојка симбол је нашег јединства. Истичемо неопходност јединственог приступа у извештавању о кључним националним и државним питањима у свим медијима на српском језику. Сагласни смо да само економски јака и стабилна Србија може да обезбеди сувереност и независност, да сачува наш народ у региону и буде гарант мира, стабилности и напретка за сваког нашег грађанина. Стога апсолутно подржавамо све активности усмерене на привредни развој, убрзану модернизацију и развој инфраструктуре у Србији, првенствено план „Скок у будућност – Србија 2027”, као и све друге пројекте који воде Србију у заједницу најразвијенијих земаља Европе и света – наведено је у закључцима за које су гласали сви учесници сабора дијаспоре.

Истакнута је и неопходност јачања патриотског духа и осећаја припадности међу младима, како у матичној држави, тако и у расејању.

– Сматрамо да је пројекат тематских летњих кампова који се већ другу годину заредом у организацији Кабинета министра задуженог за координацију активности и мера у области односа са дијаспором, један од најбољих механизма за остварење овог циља. Сагласни смо да ови кампови постану традиционали и обавезујемо се да ћемо учинити све што је у нашој моћи да сваке наредне године што више младих из расејања учествује у овим камповима у Србији. Културно-уметничка друштва, српске допунске школе и културни центри у иностранству, као и спортска друштва, јесу нека од најважнијих места у којима се чува и јача наш национални идентитет. Неопходно је да кровни савези у свакој држави одреде приоритете у овим областима и да са конкретним пројектима конкуришу код институција матичне државе која ће им пружити помоћ – такође се наводи у усвојеним закључцима.

Манифестација „Јединство и снага – Србија” је увод у месец обележавања Дана српског јединства, слободе и националне заставе у дијаспори. Удружења и организације Срба у сарадњи са Дипломатско-конзуларним представништвима током септембра месеца обележиће овај празник срп-

ског јединства манифестацијама на више локација широм Европе. Централна прослава празника у дијаспори одржаће се 15. септембра у простору Генералног конзулата Србије у Минхену, уз присуство више хиљада сународника.

Колика је важност сабрања дијаспоре у Дому Народне скупштине довољно говори чињеница да су се учесницима обратили и изасланик председника Републике Србије Александра Вучића, председник Владе Србије Милош Вучевић, као и изасланик Његове светости патријарха српског Г. Порфирија владика новобрдски Иларион. Поред потпредседника Владе Србије Александра Вулина, који је говорио у уводном излагању, на панелима су са учесницима разговарали и министри науке Јелена Беговић, просвете проф. др Славица Ђукић Дејановић, културе Никола Селаковић и унутрашњих послова Ивица Дачић. На питања учесника одговарали су и представници министарстава привреде, финансија, спољних послова, а присутна је била и председница Народне скупштине Србије Ана Брнабић. Скуп су увеличали, и тиме показали српско јединство где год живели, и потпредседник Владе Северне Македоније Иван Стоилковић и министар у Влади Републике Српске Златан Клокић.

Поносан сам да сте јасно послали поруку да без обзира где живели и радили и који пасош носили, ваша држава је Србија. А ја вам обећавам – ваша држава ће увек бити уз вас! Живела Србија!

Да будемо јединствени где год били – закључио је у завршном излагању министар Ђорђе Милићевић, који је и био организатор овог скупа.” ■

Ђорђе Милићевић и Милан Ђурић

ХРАМОВНЕ СЛАВЕ

„Празник Успења – Уснућа Пресвете Богородице – обележава се од IV века, у склопу колективног празника Сабора Пресвете Богородице да би као самостални празник почео да се празнује у Јерусалиму током VI века.

Црква 28. августа обележава уснуће, односно, смрт Дјеве Марије, Мајке Господа Исуса Христа. „На бесмртно Твоје успење сабрасмо се...“, пева Црква у првој песми овог празника, откривајући – већ у тим првим и почетним речима – саму суштину успењске радости – Бесмртно Успење односно Бесмртну смрт. Црква се сећа смрти Оне чији је Син – како вели наша вера хришћанска – победио смрт, васкрсао из мртвих и даровао нам обећање општег васкрсења и славне победе бесмртнога живота. Смисао овог празника дубоко сагледава отац Александар Шмеман када говори: „Сматрам да су суштина и смисао смрти Мајке Божије најбоље изражени на икони овог празника. На њој Мајка Божија упокојена лежи на самртном одру. Око ње стоје апостоли Христови, а изнад ње – Христос, Који на рукама држи своју Мајку, живу и заувек сједињену у вечности са Богом. Ми, дакле, видимо смрт и оно што се збило у тој смрти: не растањак, већ сједињење; не жалост, већ радост, и – у коначном исходу – не смрт, већ живот. 'И после Рождества – Дјева, и после смрти – жива' пева Црква!”

У појединим српским живљем настањеним насељима у Мађарској, на територији Епархије будимске, српски православни храмови посвећени су Успенију Пресвете Богородице. У свим тим насељима Срби су достојно, молитвено прославили празник Велике Госпојине.

Веома празнично било је на сам дан црквеног празника 28. августа у **Српском Ковину**. Свету архијерејску литургију служио је Његово Високопреосвештенство митрополит будимски Господин Лукијан уз саслужење протојереја Зорана Остојића, прото-синђела Варнаве Кнежевића, протојереја Радована Савића, протојереја Павла Каплана, протонамесника Зорана Живића, јеромонаха Митрофана Гајића и архиђакона Инокентија Лукина, а у молитвеном присуству домаћина архимандрита Методија Марковића и ђакона Андраша Шољома. Литургијском благолепију својим појањем допринео је Српски мушки хор Свети Серафим Саровски из Зрењанина.

Прослава Велике Госпојине

О значају празника Успења Пресвете Богородице, или у народу Велике Госпојине беседио је протојереј Зоран Остојић. Он је, између осталог, рекао: „На јучерашњој служби, на бденију, чули смо читање из Светог писма, из Старог завета, где се описује догађај када је Јаков уснуо на једној стени и имао виђење: видео је отворена небеса и анђеле, како иду горе на небу и лествицама, мердевинама, силазе доле на земљу. Оци и теолози наше Цркве, у тој лествици виде преобраз Свете Богородице, да је управо она та копча, карика, лествица, која спаја небо и земљу. Она је та која је помирила земљу са небом. Свети владика Николај Велимировић говорећи на овај велики дан, рекао је о Пресветој Богородици да она није постојала, небеса би била затворена и не би примала плач и молитве наше. У песмама је називају ширшаја небеска, шира од небеса, јер је успела да у својој утроби човечанској смести несмешиво, да смести Бога Оца Христа. Зато је и у црквеним песмама називамо златном кадионицом. Њено име је било Марија, односно Маријам, што на арамејском језику, којим је говорио и сам Господ наш, Исус Христос, значи љубљено од Бога. Она је из рода људскога изабрана да се преко ње оваплоти, да преко ње дође треће лице Свете Тројице, Господ наш Исус Христос, дође, буде на земљи и покаже нам пут којим свако од нас треба да иде.”

На крају свете архијерејске литургије извршено је благосиљање слав-

ских дарова, које је направила кума Ката Остојић Вег са својом породицом, а затим је пререзан славски колач. Овогодишње куме Милка Иванов Нађ, Персида Фелхалми и Ката Остојић Вег из Српског Ковина за следећу годину кумство су предале Слободану Алексову.

У организацији Самоуправе Срба у Српском Ковину, потом, у манастирској порти најпре је приређена закуска, а одмах затим уследио је и културно-уметнички програм, који су својим наступом увеличали мали фолклораши, полазници Српске основне школе у Ловри, подружнице будимпештанског Српског образовног центра „Никола Тесла”.

Прослави манастирске славе у Српском Ковину присуствовали су бенедиктински монаси Анијан и Самуел из манастира Тихањ, Љубомир Алексов, српски посланик у Мађарском парламенту, као и верни народ из Ковина, Ловре, Чипа, Будимпеште и околине.

Већ по традицији, празновање ковинске великогоспојинске храмовне славе поподне настављено је у Ловри где су у месном српском православном храму вечерње служили архимандрит Методије Марковић, старешина манастира у Српском Ковину и протојереј Зоран Остојић, архијерејски намесник будимски. На крају вечерњег богослужења извршено је и освешћење храма Преноса моштију Св. оца Николаја у Бари, након успешног окончања радова на обнови кровне

конструкције и спољашњости древне светиње – о поменутом свечаном чину детаљнији извештај објавићемо у наредном броју нашег недељника.

Великогоспојинска храмовна слава, захваљујући организацији Ловранске српске самоуправе, Локалне самоуправе села Ловре и месном Удружењу за спорт, културу и слободно време, приведена је крају наступом Културно-уметничког друштва „Банарин”, које чине фолклораши КУД-а „Банат” из Деске и КУД-а „Рузмарин” из Калаза. Они су током вечери извели три кореографије, а публици се представио и млади хармоникаш Адам Косновски из Помаза.

Славском весељу допринео је и Оркестар „Златне струне” из Србије, предвођен хармоникашем Радованом Марићем, који је до ситних сати увесељавао мештане и њихове госте.

Програма је било и сутрадан, наиме, у вечерњим сатима Српско позориште у Мађарској извело је представу „Коштана”.

Достојну прославу бучуре материјално су подржали Уред премијера и Фонд Габор Бетлен.

Великогоспојинско славско окупљање у **Новом Светом Ивану**, по устаљеној традицији, приређено је на сам дан великог црквеног празника. Литургијско чинодејствовање намесника сегединског, протојереја Далибора Миленковића уз саслужење протојереја-ставрофора Илије Галића, пароха батањског и протонамесника Светомира Миличића, администратора новосветованске парохије, пратио је већи број верника, које је звоно улепшаног месног храма окупило на поклоњење патрону светиње. Након читања Св. Јеванђеља, верницима из околних насеља, односно Будимпеште и Калаза, речи поуке о родитељству, мајинству и бризи о старијима упутио је парох сегедински: „Као хришћани како од старозаветних пророка, исто тако и од Бога добили смо заповест, по којој имамо задужење да поштујемо, волимо своје родитеље до краја свога живота. О томе треба да размишљамо поготово приликом присећања на празник Успења Пресвете Богородице, која је од тренутка, када је била предата да је Св. Јован чува и заштити, живела на Синају све до дана своје смрти. Пресвета Богородица, не само да је родила Бога, већ је показала своју послушност коју сви ми треба да показујемо!”, истакао је прота Миленковић, који је при крају беседе констатовао да немамо више послушања, немамо више љубави једни према другима, нити поштовања према својим родитељима.

Свето богослужење, које је пратио хор КУД-а „Рузмарин“ из Калаза, по старом обичају, приведено је крају литијом око храма, а празновање храмовне славе настављено је у поподневним сатима вечерњем, да би потом следило резање славског колача и освешћење кољива. Кум овогодишње славе био је млади понос свих Новосентиванаца, а поготово породице Милета и Илдике Веселинов, син Денијел, који је са преподневног тренинга прволигашког фудбалског клуба „Видеотон“ из Стоног Београда, у своје родно село стигао пред сам почетак поподног обреда.

„Први пут сам кум на слави у Новом Светом Ивану, јако се радујем што сам успео да дођем кући и да будем са породицом и са друговима, поготово у оваквој свечарској атмосфери. За узврат, што сам могао да будем домаћин овогодишње славе, у знак захвалности, поклатио сам нашем храму осликану фреску великог формата „Богородица Шириша не бес“, која краси олтар цркве“, рекао је двадесетогодишњи врхунски голман, који је часну дужност кумства предао свом рођаку Стефану Веселинову.

Олтар храма Успења Пресвете Богородице у Новом Светом Ивану је у потпуности обновљен, наиме, захваљујући огромном уложеном труду предузетника Александра Путника, зидови места жртвеног обреда су поново офарбани, па се, такође, новорађене фреске, „Првомученик Св. Стефан“ у ђаконику (поклон Ане Миличић), односно, „Распеће Исуса Христа“ (поклон Бенета Хорвата) и у горњем месту „Господ Исус Христос“ (поклон Ђорђа Веселинова) сада налазе у обновљеном окружењу.

Приликом славе, Удружење Срба у Новом Светом Ивану, на улазна врата у порту храма, истакло је таблу са QR кодом, под којим се налази недавно објављена брошура о историјату месног храма, а у плану је и припајање дигитализованих издања „Храм Успенија Пресвете Богородице у Новом Светом Ивану“ (ауторског пара: о. Све-

томир Миличић, Светислав Рајшић) и „У служби цркви и народу“ (аутор др Предраг Мандић), објављених прошле године.

Захваљујући настојању месне Српске самоуправе славље је, у порти храма, настављено културно-уметничким програмом у којем је учествовао подмладак КУД-а „Банат“ из Деске, а уз музику оркестра „Невен“ из Суботице, великогоспојинско славље окончано је весељем у месном Дому цивили.

Овогодишње празновање великогоспојинске храмовне славе у Новом Светом Ивану суфинансирали су Уред премијера и Фонд Габор Бетлен.

На дан црквеног празника Велике Госпојине била је уприличена и храмовна слава у **Виљану**. Ове године мање је верника било у престоници црног вина, а томе је допринео и случајни неспоразум, наиме, према првобитном плану храмовна слава требала је да се прослави 1. септембра у недељу, но, због пословних обавеза домаћина Виљанчана, пре свега, породице Урсић, која је изразила жељу да угости вернике у свом пансиону, датум празновања патрона је ипак пребачен на дан црквеног празника 28. август. Нажалост, до многих вест о промени термина прославе није стигла, но, упркос томе, ипак у Виљану је било свечано, молитвено.

Свету литургију у храму посвећеном Успенију Пресвете Богородице служили су протонамесник Јован Бибић, парох сантовачки, јереј Милан Ерић, парох печујски, администратор вилањске парохије и протођакон Андраш Штријк.

У склопу богослужења, у оквиру које је извршено и освешћење једне иконе, обављен је и свечани чин резања славског колача, односно, благосиљања кољива – кумовали су најмлађи чланови породице Урсић: Марко, Мирјана и Мирослав Миро.

На крају свете литургије јереј Милан Ерић, администратор вилањске парохије одржао је и свечану славску беседу приликом које је говорио о

лику и делу Пресвете Мајке Богородице, о апостолима, односно, истакао је и важност поста, пошто се и сам празник Успенија Богомајке ове године празновао на среду, која је такође посна.

Администратор вилањске парохије је указао и на важност међусобне љубави, толеранције да би се потом захвалио малобројним Виљанцима што чувају и негују славске обичаје.

Свечано обележавање празника заштитника светиње приведено је крају пригодним послужењем и дружењем мештана и гостију у порти цркве које је, затим, настављено у Пансиону Урсић, где је приређен агапе.

Било како било, и овогодишња прослава патрона вилањске српске православне цркве протекла је у знаку оданости и одлучности мале породичне српске заједнице у Виљану тј. да се светиња и славски обичаји сачувају и убудуће.

Додајмо и то да је празновање великогоспојинске храмовне славе у Виљану ове године суфинансирали Самоуправа Срба у Мађарској.

У **Мохачу**, верници су се такође на сам дан црквеног празника 28. августа поклонили Успенију Пресвете Богородице. Управо Пресветој Богомајци – Њеном Успењу – посвећена је велелепна капела, која се налази на узвишеном месту мохачких винограда и која се сматра својеврсним поклоничким местом барањских Срба. Наиме, њој су некада походили и Срби и Шокци, који су веровали да ту извире чудотворна изворна вода. Пошто су сматрали важним, српски православни верници су над извором 1902. године подигли капелу са натписом „У СЛАВУ УСПЕНИЈА ПРЕСВЕТЕ ПРЕЧИСТЕ БОГОРОДИЦЕ, СРПСКА ПРАВОСЛАВНА ОПШТИНА 1902“.

Срби из Мохача и дан данас долазе овомо да се помоле и поклоне Пресветој Богородици, а тако су учинили и овај пут. Због превелике вршине, верника је овом приликом било у скромнијем броју, но, сви они слож-

но су учествовали у вечерњем богослужењу које је служио протонамесник Јован Бибић, парох сантовачки, администратор мохачке парохије. Он је уједно одржао и кратку пригодну беседу у склопу које се осврнуо на Пресвету Богомајку и Њено уснуће, које се сматра бесмртним уснућем.

Духовни пастир Мохачана се захвалио верницима што су се упркос тропској врућини појавили на вековном поклоничком месту барањских Срба и поклонили заштитнику капеле Пресветој Богомајци.

Све у свему, свечано обележавање Велике Госпојине у Мохачу на Водици потврдило је да мохачки Срби и даље верно и одано чувају верске, славске обичаје. Штавише, иако су малобројни, но, жеља им је да у догледном времену изврше обнову капеле, наиме, зуб времена добро се види на светињи, посвећеној Успенију Пресвете Богородице.

У **Сантову**, месни српски православно верници су такође на сам дан празника 28. августа походили Водицу да молитвено обележе Успенију Пресвете Богородице.

Вечерње код крста у присуству месних верника служио је протонамесник Јован Бибић, парох сантовачки који је том приликом одржао и кратку свечану проповед. Он је нагласио да док год један Србин буде, чуваће се славске традиције, одјекиваће молитва Пресветој Богомајци.

Након вечерња, мештани предвођени својим духовним пастиром, дружили су се и евоцирали успомене, везане за ранија времена када су Сантовчани у великом броју одлазили на Водицу. Пошто се мрак прилично брзо спуштао, Сантовчани су након придгодног празновања кренули својим кућама. Успут су разговор повели о храмовној слави „Рождеству Пресвете Богородице“ која ће се ове године прославити на сам дан црквеног празника Мале Госпојине 21. септембра.

К.П.Б. – М.Р – П.М.

ФЕСТИВАЛ

25. годишњица Ловранског фестивала

Дани позоришта и културе у Ловри

Прве вечери фестивала, пред великим бројем гледалаца, приказана је биографска представа о Јавору Палу, познатој мађарској филмској легенди, кога глуми Петер Бенке, мађарски глумачки доајен, двоструки добитник престижне награде „Јасаи Мари“. Поред њега на сцени је и „цигански дуо“, у саставу Иштван Шуки, прва виолина мађарског оркестра „Рајко“ и Милан Рус, на хармоници, директор Српског позоришта у Мађарској, такође добитник награде „Јасаи Мари“. Он потписује текст и режију. Премијера ове представе је била 2015. године и до сада има 130 извођења. Посетиоци су са задовољством погледали интересантну причу и уживали у познатим нотама.

Традиционална манифестација „Дани позоришта и културе у Ловри“, ове године је започео 26. августа, културним програмом Српског позоришта у Мађарској и Културног центра „Српски венац“ у сарадњи са селом Ловра. Ово је била посебна година кад је обележена 25. годишњица од постојања фестивала

Друге вечери је одржан концерт Српског мушког хора „Свети Серафим Саровски“ из Зрењанина. Због невремена Ловра је остала без струје, али то није омело организаторе да се концерт одржи. Пред великим бројем

мештана, при упаљеним свећама, анђеоским гласовима и својим разноврсним репертоаром, хор је одушевио публику. Пред почетак концерта Милан Рус, оснивач фестивала са Зорицом Јурковић, глумицом и директором „Српског венца“, поздравио је публику. Кратком ретроспективом присетили су се почетка фестивала који траје од 1999. године и прве представе „Госпођице Јулије“, незаборавне „Антигоне у Њујорку“, у којој су глумили и мештани, а у село је, у последњој сцени слетео хеликоптер. Затим представа „Мостови Париза“, у којој Зорица Јурковић глуми и пева песме Едит Пјаф, „Милионера Микице“, „Бучуре“ и још многих.

„За ових 25 година многе значајне представе гостовале су на Ловранском фестивалу. Издвојио бих „Антигону у Њујорку“, Јануша Гловацког, „Сомборску ружу“, Габора Ленђела, „Кнегињу чардаша“, Имреа Калмана, Нушићевог „Народног посланика“ у извођењу Народног позоришта „Тоша Јовановић“ из Зрењанина, Домановићевог „Страдију – наши дани“ у извођењу Радослава Ралета Миленковића, „Женске разговоре“ са глумицом Миром Бањац, „Вече једног глумца“ са Миланом Михаиловићем Цацијем, из Атељеа 212, „Мешовити брак“ Стевана Копривице, са Мимом Караџићем и Даром Ђокић. Наравно, наше „Сентандрејско јеванђеље“. Такође и мађарске представе, Јарослав Хашек

„Швејк“ и „Креће се штација“ са мађарским доајеном Иштваном Миком, затим „Шари Биро“, Морица Жигмонда. Видели смо много лепих представа и угостили популарне и познате глумце. Наш ансамбл је лета и лета проводио у Ловри, припремајући и изводећи позоришне представе. Имамо небројено много незаборавних доживљаја“, рекао је Милан Рус за наш лист.

Трећег дана фестивала одиграна је представа Мирка Митра Кркељића „Коштана – жена судбине, судбина жене“, за коју он потписује и режију. Интересантну фабулу допуњавају предивне народне песме из врањанског краја у извођењу Лене Ембер, као и игре, овога пута, у извођењу наших младих фолклораша Бранке Ђосић, Милоша Јакшића и гошће Монике Тот, уз пратњу извршних музичара Растка Гергева и његових колега из Оркестра „Село“, Данијела Фаркаша и Душана Димитровића. У глумачкој екипи, поред Лене Ембер, засијали су и Зорица Јурковић, Катица Шокац, Тибор Ембер, Дејан Дујмов, Ратко Краљевић, Бранимир Ђорђевић и Вељко Круљ. Представа је добила велики аплауз и похвале.

Јелена Вукаловић, председник Српске самоуправе у Ловри, као и сваке године, присуствовала је фестивалу од почетка до краја. „Иако је ове године било гледалаца, волела бих да их је било још више. Мислим да је фестивал био леп. Представу о Јавору Палу сам већ раније погледала, али то је представа која је увек интересантна. Концерт хора је био несвакидашњи, сви су мислили да ће због нестатка струје бити отказан, али уз светлост свећа је испало фантастично. Коштана је била интересантна и забавна. Волимо представе

БОЖИДАР ЦРЊАНСКИ

Ми се широм Мађарске осећамо као код куће, често долазимо различитим поводомима. Сваки пут се радујемо када добијемо прилику да наступамо. У Ловри сте имали прилику да чујете наш целовечерњи концерт и он ће, из више разлога, свима нама остати у сећању. Имали смо несвакидашњу прилику да певамо под свећама, био је то један романтични концерт за све присутне, а сала је била скоро пуна. Заиста је било инспиративно да из потпуног мрака изводимо композиције. По реакцијама људи могло је да се види да су одушевљени. Нама је пуно срце, јер смо повезали тај наш наступ, са учешћем на Светој литургији у манастиру у Српском Ковину. Као и сваки пут, носимо прелепе, незаборавне успомене. На репертоару је било нечега новог, увек се потруди-мо да наш репертоар буде наша лична карта. Певамо делове из литургије, старе византијске напеве, овога пута једну стару грчку композицију која је посвећена Богородици, у мом аранжману. Осим тога, волимо да негујемо варошке песме у аранжманима који су посебно писани за наш хор. Када напишете аранжман за ансамбл који знате, онда то добија неку пуноћу, ми боље склопимо наше гласове и главна емоција буде погођена. Аранжмане за хор пишем ја, имам са тим доста искуства, морате да будете врло пажљиви, усмерени и посвећени да би се постигао звук на који сте сви навикли. Имали сте прилику да чујете и варошке и руске песме, музику из филмова и духовни програм. Мислим да смо успели да испунимо наш задатак и мисију. Доста путујемо, управо смо добили позив да учествујемо на једном великом фестивалу у Торину и да одржимо неколико концерата у тој регији.

у којима учествују и наши Ловрани. Сећам се свих представа са Ловранског фестивала. Радо се сећам „Сомборске руже“ и „Госпођице Јулије“. Мислим да традицију одржавања фестивала треба наставити, док год има заинтересованих. А изгледа да млади то јесу. Бал на Велику Госпојину, такође је био успешан. Радован Марић и оркестар „Златне струне“, са вокалним солистима Стеваном Радуловићем Кочетом, Марином Павић и Слободаном Калуђеровићем Комбетом, забављали су госте до раних јутарњих сати. Свирци су од девет сати увече свирали без прекида. Посетилаца из целе Мађарске је било пуно, нарочито младих“, рекла је Вукаловић за наш лист.

Веома леп и дирљив коментар о фестивалу дала је Ловранка Славна Богдан, председник Ловранског удружења за спорт, културу и слободно време:

„Већ другу годину сам имала прилику да учествујем у организацији Дана српске културе и позоришта у Ловри, подржавајући рад општине и локалне самоуправе у Ловри. Била ми је велика част што сам могла да радим са редитељем, глумцем и директором Српског позоришта у Мађарској, Миланом Русом, његовим сарадницима и глумцем Бранимиром Ђорђевићем, који је много драг мом сину. И овогодишњи програм је био изузетно квалитетан

и разноврстан. Било је лепо видети како су се Ловрани сваке вечери окупљали у Културном центру да заједно аплаудирају уметницима.

мале деце, до најстаријих мештана села.

Представа на мађарском језику „Јавор Пал“, прве вечери добила је

светлост свећа. Својим дивним гласовима очарали су госте. Мој петогодишњи син је скоро остао без даха слушајући их, јако воли црквене песме. Следећег дана поново смо могли да их чујемо током службе у Богородичиној цркви у Српском Ковину.

У Ловри смо видели дуго очекивану представу „Коштана“. Мали и велики из села окупили су се много пре почетка, многи су гледали наступ по други пут. За мене је ово вече било посебно важно. Мој синчић је први пут присуствовао „правој“ позоришној представи која није за децу. Представа је на њега оставила велики утисак. Од тада непрестано прича о томе. Наше приче пред спавање морају бити само о Коштани. Био је очаран позоришним светом, светлима, дивним сценама, играчима и глумцима, којима се захваљујемо што су дошли у Ловру.

Село Ловра жели да се захвали Српском позоришту у Мађарској „Српском венцу“ за веома лепе и садржајне дане. Заиста се радујемо следећем летњем фестивалу.“

Поред локалног становништва, дошла је и неколицина из околних насеља, Српског Ковина, Тукуље и Чипа. Међу публиком су биле заступљене све генерације, од сасвим

овације. Уметници су били сјајни на сцени, било је заиста лепо певати са њима док смо гледали представу. Мушки хор „Свети Серафим Саровски“ лепотом је заслепио публику уз

Програм фестивала је погледао и Ђура Богдан начелник села и био је веома задовољан културним манифестацијама.

Катарина Павловић Бачи

ДАН НАРОДНОСТИ

Сусрећ укуса, мириса и култура

III Народносни вашар у Мохачу

Градоначелник Габор Павковић са представницима народности

Под мотом „Сусрет укуса, мириса и култура“, у организацији Локалне самоуправе града Мохача и месних народносних самоуправа Хрвата, Рома, Немаца и Срба, у Мохачу је 31. августа одржан III Народносни вашар.

Мохачани ове године нису требали да стрепе због метеоролошких прилика, наиме, током целе недеље владало је сунчано време, ту и тамо тропско, па никоме није пало напамет да би манифестацију могла да „опере“ киша, како што је било пре две године.

Дочекале су народности – српска, хрватска, немачка и ромска – у Мохачу поново својих „пет минута“ и након вишенедељних организационих припрема, приредили су Фестивал народности и то на главном тргу.

Но, још пре централног дела културног програма, у који су главни организатори манифестације предвођени Габоро Бесом и Рихардом Илешом, уврстили и једну занимљиву квиз игру, у Заветној римокатоличкој цркви служено је богослужење у склопу којег су и представници народности прочитали поједине молитве. Међу њима је била и молитва.

„Боже наш који увек услишиш децу нашу, која живе међу искушењима. Благодаримо Ти за Твоју доброту и милостиво Те молимо да без свакога зла са радошћу служимо Теби Богу нашему.

Услиши нас Господе!“

- коју је на српском језику прочитао Давид Земници.

Након богослужења, уследиле су разне радионице и изложбе, а није изостало ни представљање традиција националних и етничких мањина, приказ народних ношњи. И ове године за достојно представљање српских народних ношњи, приказ одевних предмета, српске традиционалне одеће побрунуо се брачни пар Ева и Кристифор Брцан из дешчанског Културно-уметничког друштва „Банат“, ансамбла који увек излази у сусрет позиву Срба у Мохачу када је реч о достојном заступању српске заједнице и промовисању дела културног наслеђа српског народа.

Из представљања богатог културног наслеђа народности у Мохачу, након свечаног отварања манифестације и поздравних речи градоначелника Габора Павковића, није изостао ни фолклор. И док су на прекривеној слободној позорници наизменично наступала народносна фолклорна друштва – међу њима и Дечја фолклорна група „Баната“ (они већи, у исто време, играли су фудбал у Ловри), односно, фолклораши, чланови Омладинског КУД-а „Иво Лола Рибар“ из Сонте, Србије, предвођени председником Милошем Воденичарем – на штандовима народности кувало се, пекло, припремали су се гастрономски специјалитети.

Под српском шатром, под руководством Радована Степанова, члана Мохачке српске самоуправе, припремао се овчји паприкаш, а његова мати Зорица побринула се за сарму у вином листу. Уз поменути јела, мала, али

Кристифор Брцан са заинтересованим гостима

одабрана српска екипа додала је још и кољиво, односно, баклаве.

Треба рећи да је ред гурмана био дугачак код српског штанда – да је била припремљена двострука или трострука количина хране, и то би за тили час нестало!

И док су гурмани стрпљиво чекали на свој ред, дотле су фолклораши настојали да прикажу делић своје богате фолклорне баштине. Међу њима и дечица, чланови подмлатка Култур-

манифестација која обилује разним програмима. Сваке године повећава се број програмских понуда и то је привлачно за публику, како што су привлачни и гастрономски специјалитети, које нуде овдашње народности. У представљању народносне културе учествују све народности – хрватска, ромска, немачка и српска – којима се придружује и већински мађарски живаљ. То је заиста похвално, а што се мене тиче, ја ћу такође

Омладински КУД „Иво Лола Рибар“ из Сонте

но-уметничког друштва „Банат“ из Деске, предвођени председником Кристифором Брцаном, који су извели „Дечје игре из Баната“.

Дешчани су били поздрављени бурним аплаузима, као и други учесници такозваног „српског блока“. Наиме, публици су се једном Тозовчевом песмом и једним српским колом представили чланови мохачког Оркестра „Радост“ који музички састав је формиран пре две године и већ ужива прилично велику популарност.

На крају малтене целодневне манифестације, уз учешће већ поменутог састава и оркестара „Гласови“ и „Секстет“, односно, Тамбурашког трија „Том-ас“, уприличени су улични балови, плесачнице, а Милан Степанов, један од активиста српске заједнице у Мохачу, који ће од октобра постати члан месне српске самоуправе, у вези са манифестацијом, чије је следеће одржавање заказано за 6. септембар наредне године, нагласио је следеће: „И овим путем желим да се захвалим свима који су својим радом допринели успеху трећег по реду „Вашара народности“. Тако мислим да је с године на годину све успешнија ова

све учинити да се српска култура увек достојно промовише, наиме, тај пример сам видео од свог оца и мајке – они су моји узор!“

Предраг Мандић

Милан Степанов

Дечја група КУД-а „Банат“

Српске судбине током револуције 1848/1849. године (118)

ФЕЛТОН

Неуспела акција шпицлова Гангола

„Мађарска буна није представљала само пуки рат за отцепљење Угарске од Беча. То беше уједно и увертира добро осмишљене стратегије ширења утицаја и моћи, тачније владавине Аустријске националне банке!”

Тајни агент Гангола је наставао да пише свој дневник: „Овде још желим да напоменем да је финансијски саветник Лајоша Кошута био банкар Самуел Водијанер, иначе шпицлов Аустријске националне банке! Кошут, наравно, није имао појма о тајним пословима свога саветника. Такође желим да нагласим и то да је Водијанер био један од најбогатијих и најугледнијих чланова тадашње јеврејске заједнице у Пешти и један од оснивача Пештанске мађарске трговинске банке.

О, Боже, како сам могао бити толико наиван! Ја сам тада одиста поверовао у то да се овде ради о сукобу неких другачијих идеала и начела! Гледано из ове перспективе, а данашњи датум је 29. децембар 1868, мађарска буна није представљала само пуки рат за отцепљење Угарске од Беча. О, не! То беше уједно и увертира добро осмишљене стратегије ширења утицаја и моћи, тачније владавине Аустријске националне банке!

То ми је данас већ много јасније.

Примера ради, оних јесењих дана 1848. године, уопште и нисам обраћао пажњу на то да се прва озбиљна битка између мађарских јединица и регуларне царске војске одиграла тек 30. октобра 1848. код Швехата, надомак Беча. Мађари су водили беспосредни рат против Срба у Бачкој и Банату. Кошутуви хонведи су се сударили са снагама хрватског бана Јосипа Јелачића. Но, до борбе између професионалне царске и мађарске војске, ипак, није дошло!

Сећам се добро, као да је то јуче било, како сам крајем децембра 1848, по задатку, предузео све како бих што успешније извео крађу златних и сребрних полуца из трезора Пештанске трговинске банке. Било је хитно, пошто су се царске јединице убрзано приближавале Будиму и Пешти. Све је указивало на то да ће се мађарска влада ускоро повући из Пеште и да ће засигурно понети са собом и залихе племенитих метала.

Те године беше ужасно студена зима. Стравичан кијамет и необично

чврст мраз. Жива је силазила и до 20-25 степени испод нуле! Страшно! И сам Господ Бог се очито наљутио на људе због смртних им сагрешења. И када је већ акција била припремљена до најситнијих детаља, у мом собичку се посве неочекивано појави мој претпостављени из Беча.

И овај пут је био маскиран у трговца житом. Тражио је да му скувам кувано вино. После пар гутљаја издао ми је ново наређење. Обустао је пљачку трезора мађарске владе. Занемех у чуду. »Нема потребе!«, рече ми одсечно, па поче да ми све нешто трабуња о оштрој зими и о угодностима добро загрејане фуруне. Остави ми мању кесу дуката и заповеди да се од свега бар мало одморим, да останем по страни, и да не чиним ништа на своју руку. То ме посебно изненади. Мало ми и засмета и то што ми није дозволио да самоиницијативно покажем сву своју способност и да та-

ко докажем неизмерну верност младом цару Францу Јозефу! Но, без обзира на моју повређену сујету, ипак се нисам противио заповести Трговца. (...)

Драгомир Дујмов

Банкар и саветник Самуел Водијанер

Учвршћивање побратимљене сарадње Печуја и Новог Сада

Фото: Андреа Милер

Ове године навршава се петнаест година од побратимљења града Новог Сада и Печуја.

Оновремено, повељу о побратимљењу наших градова 12. јула 2009. године потписали су градоначелник Новог Сада Игор Павличић и градоначелник Печуја Жолт Паве. До подизања сарадње на највиши ниво између престоница Војводине и Жупаније Барање дошло је захваљујући дугогодишњим добрим односима између два града, који су у својим срединама представљали културне, универзитетске па и привредне центре.

Будући да се ове године слави јубилеј, тачније, петнаеста годишњица од побратимљења Новог Сада и Печуја, руководиоци Печуја предвођени градоначелником Атилом Петерфи-

јем одлучили су да у програм свечане прославе Дана града Печуја – која манифестација се сваке године одржава 1. септембра – уврсте потписивање потврде о учвршћивању побратимљене сарадње.

Треба рећи да су на свечану церемонију потписивања позив добили и руководиоци побратимљених градова из Тузле (БиХ), Граца (Аустрије) и Самобора (Хрватске), на име, са поменутим насељима Печујци ове године такође обележавају, празнују 25, 35. односно, 20. годишњицу побратимљене сарадње.

У Кући приредаба „Јокаи“ „Потврду о јачању братског односа између Новог Сада и Печуја“ потписали су Дина Вучинић, председница Скупштине Града Новог Сада и Атила Петерфи, градоначелник Печуја. Потписаним документом се исказује „заједничка сагласност да је 15-годишња сарадња подстакла ближе упознавање са историјом, традицијом и културом два града, омогућила формирање и јачање пријатељства међу грађанима Новог Сада и Печуја и допринела представљању вредности српске културе у Печују и пре-

зентацији вредности мађарске културе у Новом Саду.”

Председница Градског парламента у Новом Саду је истакла своје велико задовољство што је након избора за председника Скупштине војвођанске престонице, њен први инострани пут водио у Печуј, који га је одушевио својим медитеранским изгледом, атмосфером. „Морам признати да нисам очекивала да је ваш град оволико леп. Дуго смо шетали моји сарадници и ја синоћ, јер смо желели да прошетамо свим улицама у центру и заиста смо очарани оним што смо видели. Сигурно је да ћу се ја лично поново вратити.”

Госпођа Вучинић је, иначе, у разговору са Атилом Петерфијем, градоначелником Печуја оценила да је побратимљена сарадња Новог Сада и Печуја донела богату културну и образовну размену, међусобну подршку и размену искустава. Она се још једном захвалила на подршци коју су Печујци обезбедили Новосађанима приликом подношења кандидатуре за освајање титуле „Европске престонице културе.”

Уједно је свом домаћину предложила да се поспешу, продуби сарадња Печујског и Универзитета у Новом Саду, односно, изнела му је и једну занимљиву иницијативу која се тиче повезивања винарија из Печуја и околине са винаријама Општине Сремски Карловци.

„Протеклих година наши градови су расли и развијали се, учили једни од других и богатали се кроз међусобну сарадњу.” – нагласила је Дина Вучинић, која је са својим сарадницима – Бојаном Смрзлићем, шефом Кабинета председнице и Соњом

Дотлић, шефом протокола – имала прилику да стекне увид и у функционисање Скупштине Града Печуја, правним оквирима Локалне самоуправе.

Иако због објективних разлога овај пут није дошло до посете црквено-општинском комплексу Срба у Улици Зринског, ипак, Дина Вучинић, председница Скупштине Града Новог Сада је изразила жарку жељу да приликом следећег боравка у Печују дође до састанка са представницима српске заједнице у престоници Жупаније Барање.

Предраг Мандић

НЕВЕН

Српски образовни и културни центар „Никола Тесла“ у Будимпешти

Свечано отварање нове школске године на Тргу ружа

так нове школске године.

Свечаност отварања нове школске године својим присуством су увеличали Ивана Кунц, први саветник Амбасаде Републике Србије у Будимпешти и Немања Обрадовић, саветник Амбасаде Босне и Херцеговине у Мађарској. Потом су уследиле рецитације на српском и мађарском језику у извођењу основаца Еве Радовановић, ученице 4. разреда и Имреа Кароља Лендака, ђака 2. разреда. Одмах затим окупљенима се обратила директорка Аница

поштовању, сарадњи и солидарности. И ове школске године, поред редовне наставе, можете се определити за ванчасовне активности, показујући своју свестраност, развијајући своје таленте и креативност. Желимо да вас подстакнемо на сарадњу, упорност, поштовање других и оптимизам.

Желим да знате да је наша образовна установа унапредила свој статус, дакле, она је више од школе. Од 1. септембра 2024. године наша установа је постала образовни и културни центар."

Директорка Аница Пандуровић је својим колегицама и колегама упутила следеће речи: „Живимо у временима лажних узора и пољуљаних животних вредности у којима је тешко мотивисати ученике на учење и одговоран однос према раду и обавезама. Само несебичним залагањем свих учесника васпитно-образовног процеса, успостављањем партнерског односа родитеља и школе, квалитетом наставе ћемо успети мотивисати ученике да кроз учење и рад остваре све своје потенцијале.

Желим да се захвалим, да сте учинили све што је у вашој моћи да олакшамо почетак школске године.

Такође желим да изразим искрену захвалност Републици Српској на великодушној материјалној подршци. Ова помоћ ће значајно унапредити услове за наше ђаке."

Директорка се на крају свог говора посебно обратила родитељима: „Морам да саопштим да у складу са новом уредбом 245/2024. (VIII.8), ученици су дужни да пре почетка наставе предају све телекомуникационе уређаје – значи и мобилне телефоне. Ови уређаји ће им бити враћени тек по завршетку наставе.

Веома нам је важна успешна сарадња са вама, јер заједничким снагама стварамо атмосферу у којој деца могу да напредују и постану самопоуздани и зрели млади људи. Спремни смо да уложимо енергију, стрпљење, креативност, јер улажемо у будућност своје деце. Спремни смо да чујемо питања и дамо исправне одговоре. Отворени смо да прихватимо сугестије и добронамерне савете који су увек добродошли. И најважније од свега је да дамо сваком детету до знања да наша љубав према њему не зависи од његовог школског успеха, али га свима много желимо. Срећно!"

Д. Дујмов

У Српском образовном и културном центру „Никола Тесла“ у Будимпешти свечаност почетка нове 2024/2025. школске године приређена је у понедељак 2. септембра са почетком у осам часова на школском дворишту. Након интонације српске и мађарске националне химне часни оци Епархије будимске Зоран Остојић, Зоран Живић, Никола Почуча и ђакон Стефан Милисавић обавили су призивање Светог Духа и молебан за ученике и њихове наставнике. Потом се присутнима обратио вероучитељ наше школе о. Зоран Живић пожелевши свима срећан поче-

Пандуровић. Она је у својој свечаној беседи, поред осталог, рекла и следеће: „Почетак нове школске године је увек посебан догађај. Први септембар има посебно значење у животу сваког ђака, родитеља, наставника и свих нас који радимо у школи. То је дан када нас звук звона поново све повезује, када се враћамо свакодневном раду, учењу и дружењу. Први дан школе је дан који ће се дуго памтити, посебно за нашу нову генерацију првака. (...) У овој школској години нарочито ћемо посветити пажњу развијању позитивних људских вредности и односа заснованих на међусобном

„Sportmentha“ табор у Ловри

Тек што је окончан Камп стarih заната у Ловри, у месној Српској основној школи у поменутом насељу на Чепелској ади, подружници будимпештанског Српског образовног центра Никола Тесла, одржан је још један табор, последњи у летњем распусту.

„Sportmentha“ табор, који је приређен од 26. до 30. августа, окупио је ловранске ученике – њих десеторо – а циљ кампа био је да се полазницима

кампа приреде разна спортска занимања, базирана пре свега на вештинама са лоптом, кроз забавне, једноставне игре, које утичу на позитивно расположење деце. Како нас је информисао шеф табора Роберт Шимон, у петодневни табор главни организатори кампа полазницима су уградиле здраву исхрану, односно, спортске и менталне тренинге, наиме, „ментални тренинг се користи и за постављање циљева, мотивацију, кон-

центрацију, суочавање са ситуацијама притиска, па чак и мере регенерације.“ Управо зато у програм табора уткали су и обилазак природе, приликом које су деца настојали да представе биљни и животињски свет Ловре и околине, односно, полазницима кампа обезбедили су и тренинг те обуку паса. Деца су била одушевљена својим гостима и четвороножним пријатељима, емотивним и интелигентним бићима, који су приликом „наступа“ у спортској сали сведочили о складном односу, чврстој вези између власника и паса, успешној интеграцији животиња у социјалну средину.

Два предавача, који се баве дресуром паса, поред практичног рада са керовима, указали су и на важност дресуре, који је „скуп правила, односно, команди, који у крајњој линији доводе до разумевања свих радњи које пас мора извршити и успешне примене у свакодневним ситуацијама.“

Наравно, током петодневног кампа доминирала су занимања лоптом у развоју вештина и кондиције: играо се рукомет и фудбал, којима су се придружиле и друге игре са лоптом. Посебно одуше-

вљење учесника, изазвали су фудбал и рукомет на песку.

Све у свему, период између 26. и 30. августа – до када је трајао камп – брзо је прохујао. Ипак, деца се могу надати наставку табора, додуше, у дугачијој форми, наиме, Роберт Шимон је наговестио да ће са управом образовне установе настојати да постигне договор како би се у облику тренинга недељно два пута одржавали часови, а такође спремни су да спортске едукације, таборе, организују и приликом школских распуста.

П. М.

СРПСКА ПРАВОСЛАВНА ЕПАРХИЈА БУДИМСКА
Budai Szerb Ortodox Egyházmegye
Serbian Orthodox Diocese of Buda
Hungary

СРПСКИ ДАНИ
-месец српске културе –

ПРОГРАМ

12. септембар
18:00

Отварање манифестације изложбом **"Урош Предић у Сентандреји"**.

Представљање слике/иконе чувеног српског сликара Уроша Предића и пратећа фото-документациона изложба о везама Предића и Сентандреје.

(Српски црквени музеј, Сентандреја)

14. септембар
18:00

Предавање
проф. др Борис Стојковски (Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду)

НАЈСТАРИЈИ ПРИМЕРИ СРПСКЕ КУЛТУРЕ И КЊИЖЕВНОСТИ У МАЂАРСКОЈ

(Библиотека Епархије будимске, Сентандреја)

17. септембар
19:00

"Од Детлака до Ист Ривера"

Промоција књиге Средоја Новића, бившег министра унутрашњих послова Републике Српске и министра цивилних послова БиХ, тренутно парламентарног заступника. Сведочанства о једном животу и стварању Републике Српске.

(Свечана сала Текелијанума, Будимпешта)

СРПСКА ПРАВОСЛАВНА ЕПАРХИЈА БУДИМСКА
Budai Szerb Ortodox Egyházmegye
Serbian Orthodox Diocese of Buda
Hungary

19. септембар
18:00

"Шајком небу под облаке"

Пројекција документарног филма Информативне емисије Српски екран о Момчилу Тапавици, архитекти и спортисти, првом Србину на модерним Олимпијским играма 1896. године у Атини. Освојио је бронзу у тенису и учествовао и у другим дисциплинама Пројектовао Владичански двор у Сентандреји, цркву Рођења Пресвете Богородице у Сантову, здање Матице српске у Новом Саду итд.

(P' Art Mozi, Szentendre, Duna korzó 25)

21. септембар
18:00

"Пастир добри, Митрополит Лукијан – 40 година архијерејске службе"

Промоција књиге аутора протосинђела Варнаве Кнежевића посвећене 40. годишњици архијерејске службе Митрополита Лукијана.

(Српски црквени музеј, Сентандреја)

22. септембар
19:00

"In honorem sancti servitii"

Концерт
У част 40. годишњице архијерејске службе Митрополита будимског г. Лукијана. Филхармонија младих. Исидор Бајић
Хор Свети Стефан Дечански
Вокални студио Орфелин
под управом проф. др Тамаре Адамов Петивијевић

(Вигадо, концертна палата, Будимпешта)

Svečano otkrivanje srpskog pravoslavnog spomen obeležja

7. SEPTEMBAR 2024.
16 časova

Земски хор SOC "Nikola Tesla"

KUD "JABAN"

Branka Babic i Slobodan Veresic

Srpske pevanice u Mađarskoj

Orkestar "KOLO"

Srpska gastronomija

Kulturni centar i pozorište u Ferencvároшу
FMK
Budimpešta, ul. Halas b. 27.
U slučaja neвремена програм се одржава u zgradi Kulturnog centra.

Organizatori
Srpska narodna škola kampirgava u Ferencvároшу
Srpski institut u Budimpešti
Srpsko pozorište u Mađarskoj

Pokrovitelji: **Samoopretna Гелматска и Самоопреtna Школа u Мађарској** | **Самопреtna Школа u Будимпешти**
Srpska самопреtna u Зегеду | **Srpska самопреtna u Кисбешу**

СРПСКИ ДАНИ SZERV NAPOK СРПСКИ ДАНИ SZERV NAPOK

СРПСКА ПРАВОСЛАВНА ЕПАРХИЈА БУДИМСКА
Budai Szerb Ortodox Egyházmegye
Serbian Orthodox Diocese of Buda
Hungary

24. септембар
19:00

"ХЕРОЈИ ХЕРЦЕГОВИНЕ"

Изложба Биљане Ристић посвећена Херцеговачком устанку познатијем као Невесинска пушка. Изложбу отвара њ.е. Биљана Гутин-Бјелица, амбасадор БиХ у Мађарској.

(Библиотека Текелијанума, Будимпешта)

04. октобар
19:00

"Мали витез"

позоришна представа

Дис театар - позориште младих из Бањалуке . Представа посвећена Момчилу Гаврићу, најмлађем српском војнику у Првом светском рату - поводом 110. годишњице од почетка Првог светског рата.

(о локацији ће бити накнадна информација)

05. октобар
19:00

Изложба слика са **Ликовне колоније 2024.** Удружења уметника **Круг**

(Галерија Круг, Текелијанум, Будимпешта)

СРПСКА ПРАВОСЛАВНА ЕПАРХИЈА БУДИМСКА
Budai Szerb Ortodox Egyházmegye
Serbian Orthodox Diocese of Buda
Hungary

07. октобар
19:00

"Печати из фондова Архива Војводине"

Изложба

Изложба посвећена печатима из фондова архива Војводине – градови, трговишта и села на територији Бачке у 19. веку

аутор: Данијела Бранковић, архивски саветник Архива Војводине. Затварање манифестације Српски дани. (Библиотека Текелијанума, Будимпешта)

ХРАМ СВЕТОГ ВЕЛИКОМУЧЕНИКА ГЕОРГИЈА
У БУДИМПЕШТИ

РАСПОРЕД БОГОСЛУЖЕЊА
ЗА АВГУСТ 2024.

07.09. субота – Вечерње	18 ч.
08.09. недеља – Света Литургија	10 ч.
10.09. уторак – Вечерње	18 ч.
11.09. среда – Усековање главе Светог	
14.09. субота – Вечерње	18 ч.
15.09. недеља – Света Литургија	10 ч.
20.09. петак – Вечерње	18 ч.
21.09. субота – РођењеПресвете Богородице	
- Мала Госпојина Света Литургиј	10 ч.
21.09. субота – Вечерње	18 ч.
22.09. недеља – Света Литургија	10 ч.
26.09. четвртак – Вечерње	18 ч.
27.09. петак – Воздвижење Часног	
Крста - Крстовдан Света Литургија	10 ч.
28.09. субота – Вечерње	18 ч.
29.09. недеља – Света Литургија	10 ч.
Јована Крститеља Света Литургија	10 ч.

Јушрење се служи свакој дана у 8:00 часова

СРПСКЕ НАРОДНЕ НОВИНЕ
СЕРБСКЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ.
www.snnovine.com

СРПСКЕ НЕДЕЉНЕ НОВИНЕ – Лист Срба у Мађарској ♦ **Издавач:** Српски медијски центар (ДОО-Кфт.) ♦ **За издавача:** Радојка Филиковић ♦ **Финансијер:** Кабинет мађарског премијера (Miniszterelnökség) и Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. ♦ **Фотодизајнер:** Иван Јакшић ♦ **Седиште редакције:** Falk Miksa u. 3, 1055 Budapest ♦ **Поштанска адреса:** Szerb Országos Önkormányzat, Szerb Hetilap, Falk Miksa u. 3, 1055 Budapest ♦ **Контакт:** srpskenedjeljenovine@gmail.com **Web:** www.snnovine.com ♦ **Грфички прелом лисца:** Тибор Фуксел ♦ **За штампању:** Szedéstűkő Bt.: Ференц Ибош ♦ **Текстуалне прилоге и фотографије** примамо искључиво у електронској форми. Уредништво задржава право лекторске обраде и скраћивања текстова у складу са расположивим новинским простором. ♦ **СРПСКЕ НЕДЕЉНЕ НОВИНЕ** су 2013. године награђене угледним друштвеним признањем – **ВЕЛИКОМ ПЛАКЕТОМ** УДРУЖЕЊА КЊИЖЕВНИКА СРБИЈЕ, за објективно и правовремено информисање, неговање српског језика и ћирилице и јачање веза српске заједнице у Мађарској са матичном државом Србијом и Удружењем књижевника Србије. ♦ **HU ISSN 2061–0238**

СПОРТ

Победнички пехар са турнира „Српски куп” припао Дешчанима

У организацији Самоуправе села Ловра, Српске народносне самоуправе у Ловри, Ловранског удружења за спорт, културу и слободно време, односно Удружења „Зора”, последњег дана званичног лета, који је био изузетно топао, у селу на Чепелској ади приређен је други по реду „Српски куп”, турнир у малом фудбалу за српске екипе из Мађарске

Према прелиминарним информацијама, овогодишње спортско такмичење, у погледу броја учесника требало је да буде масовније од прошлогодишњег, међутим, како се датум одржавања приближавао, тако се смањивао број потенцијалних учесника. Организатори су се, на крају, морали задовољити са шест пријављених тимова, међу којима су се наша чак по два из Ловре и Деске, а њима су се придружили Калазије и Ковинчани. Пошто се прошлогодишњи победник, екипа из Сегедина, која је у финалу на пенале савладала Деску, није регистровала, свима је било јасно да ће на крају другог тренера, победнички пехар припасти новом прваку.

Сходно смањеном броју учесника, мењане су пропозиције такмичења: уместо поделе екипа у две групе, одлучено је да свако игра са сваким, а након коначног резултата, најбоље рангиране две екипе играће у финалу, док ће треће-, и четвртопласирани, снаге одмерити за треће место. Као добри домаћини, турнир су отвориле екипе из Ловре, које су, након играња од два пута по десет минута, поделиле бодове (3-3). Већ током првог окршаја на турниру, уочљиво је било да су организатори водили рачуна о одговарајућем броју делилаца правде. Наиме, две судије су наизменично, а што је за учеснике изузетно важно било, беспрекорно водиле утакмице. Истини за вољу, сви играчи су са великом дозом ферплеја изашли на терен, а захваљујући томе, никаквих повреда, нити нежељених неспортских сцена није било. Малобројни навијачи, међу којима је, поред Ловрана, било и из Помаза, Калаза, Деске и Будимпеште, са великим интересовањем су чекали дуел две дешчанске екипе; тим пре, јер су Поморишани прошле године освојили друго место, а овога пута, из истог насеља регистровала су се чак два тима. Први њихов међусобни окршај, исто као и у случа-

лије су, искористиши грешке противничких играча, убедљивом победом од 5-2 дошли до најнижег постоља.

У кругу све већег броја навијача завладало је велико интересовање за одлучујући окршај, уједно, други међусобни дуел екипа из Деске. Знало се да ће то бити потпуно другачија утакмица од оне, прве, која је завршена нерешеним резултатом. Дешчански сениори су тако и кренули; већ у првом нападу погодили су мрежу помало посрнуле противничке екипе, која, током финалне утакмице, ниједном није успела да да гол. Међутим, нападачки ред дешчанских сениора, предвођен Филипом Адамовом и Милошем Русом, још четири пута је затресао мрежу голмана све уморнијих дешчанских омладинаца, па је крајњи резултат гласио 5-0 за уигранију екипу, у којој су играли искуснији и физички спремнији играчи.

У оквиру завршне церемоније проглашени су резултати; шесто место освојила је симпатична екипа из Српског Ковина, пети су постали млађи Ловрани, четвртим местом су се морали задовољити њихови старији сусељани. Пехар за освојено треће место отишао је у руке Калазлија, сребрно одличје (пехар) припало је дешчанском „Банату”, а старији играчи екипе из Деске,

након прошлогодишњег другог места, са великим задовољством су подigli победнички пехар. Организатори су специјално признање, које носи име чувеног Ловранина, Горана Видака, доделили играчу Ловранских сениора Корнелу Кираљу, који је постигао 12 голова.

Капитен победничке екипе Сретен Адамов је изјавио да никаквих посеб-

них припрема није било за „Српски куп” у Ловри, истини за вољу, неки играчи су још активни; играју недељно једном или два пута рекреативно, или у неким екипама које се такмиче у градском првенству у Сегедину.

„Већ годинама играмо у истом саставу, добро се познајемо, свако има своју позицију и знамо шта можемо да очекујемо једни од других. Мислим да је ове године било лакше освојити злато, него прошле године сребро”, сумирао је капитен победничке екипе.

„Првобитни план је био да играмо у истој екипи, али, пошто су омладинци формирали самостални тим, мој син Лаза играо је са њима, а ја са мојим вршњацима”, рекао је након проглашења резултата Стојан Брцан, отац четири сина са којима код куће, такође, често игра фудбал.

Наравно, није само о фудбалу гласио последњи августовски дан у Ловри. Организатори су, и ове године, истини за вољу, на мањем простору, обезбедили разне активности, игре за децу, а одраслима су понуђени разни гастрономски специјалитети.

„Мислим да смо донели праву одлуку, пошто, због мањег броја учесника на турниру, смањено се и број гостију у односу на прошлу годину”, каже главни организатор спортско-рекреативне манифестације Душан Которчевић, који је нагласио да му је јако драго, што су на турниру учествовали припадници млађе генерације, истакавши да је најмлађи учесник био Давор Ђорђевић из Деске. Он је напоменуо да ће серија названа „Српски куп” бити настављена идуће године, али никако не у летњем периоду, већ негде, средином септембра месеца. Тако се очекује пријава више екипа из још више насеља, јер првенствени циљ је да се наши сународници окупе у што већем броју, да се друже и да размене мишљења у многим темама, али у опуштенијем и веселијем амбијенту.

Миленко Радић

